

Η Α' Οικουμενική Σύνοδος (325 μ.Χ.) - 1700 Χρόνια Ορθοδόξου Ομολογίας

/ Γνώμες

Η Α' Οικουμενική Σύνοδος (325 μ.Χ.) - 1700 Χρόνια Ορθοδόξου Ομολογίας

Το 2025 συμπληρώνονται 1700 χρόνια από τη σύγκληση της Πρώτης Οικουμενικής Συνόδου στη Νίκαια της Βιθυνίας. Ήταν μια στιγμή καίρια στην ιστορία της Εκκλησίας, όχι απλώς για την αντιμετώπιση μιας αίρεσης, αλλά για τη θεμελίωση της θεολογικής ταυτότητας του Χριστιανισμού, όπως βιώνεται και ομολογείται στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Η κρίση: Ο Άρειος και η αίρεση

Ο Άρειος, πρεσβύτερος στην Αλεξάνδρεια, δίδασκε ότι ο Υιός του Θεού είναι κτίσμα, δημιούργημα του Πατρός, και όχι ομοούσιος με Αυτόν. Η διάσημη φράση

του, «Ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν» (“Ἦταν κάποτε που δεν υπήρχε”), αρνείται την αιώνια ύπαρξη του Λόγου. Αν ο Υἱός δεν είναι αληθινός Θεός, τότε ούτε η ενανθρώπιση ούτε η σωτηρία είναι αληθινές (βλ. Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας, Κατὰ Ἀρειανῶν, Α΄.4).

Η απόφαση: Ὁμοούσιος τῷ Πατρί

Οι 318 Πατέρες της Συνόδου, υπό την καθοδήγηση του Μεγάλου Κωνσταντίνου και με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, διετύπωσαν την περίφημη ομολογία:

> «Πιστεύομεν... εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν... Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί...» (Πράξεις Α΄ Οικουμενικῆς Συνόδου, Νίκαια 325 μ.Χ.).

Ο ὅρος ὁμοούσιος δεν είναι απλῶς φιλοσοφικός. Εκφράζει την εμπειρική αλήθεια της Εκκλησίας: ὅτι ο Υἱός είναι τέλειος Θεός, ἴσος με τον Πατέρα κατὰ την ουσία, και επομένως ικανός να θεώσει τον ἄνθρωπο (Ἀθανάσιος, Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, 54).

Η σημασία: Οντολογική σωτηρία

Χωρὶς τον ὁμοούσιον, ο Χριστός γίνεται απλός προφήτης ή υπεράνθρωπος, ὄχι ὁμως σωτήρας. Ὅπως διακήρυξε και ο Μέγας Ἀθανάσιος:

> «Τὸ γὰρ ἀκτίστῳ προσκυνεῖσθαι, τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ἐπεὶ δὲ ὁ Χριστὸς προσκυνεῖται, ἀνάγκη Θεὸν αὐτὸν εἶναι» (Κατὰ Ἀρειανῶν, Γ΄.33).

Αυτό που διακυβεύτηκε στη Νίκαια δεν ήταν απλῶς ἓνας ορισμός, ἀλλὰ η ἴδια η υπόσταση της σωτηρίας: μόνο αν ο Χριστός είναι Θεός αληθινός, μπορεί να νικήσει τον θάνατο και να θεώσει την φύση μας.

Η επικαιρότητα: Νέοι Ἀρειανισμοί

Σήμερα, 1700 χρόνια μετά, η αἵρεση του Ἀρείου επανέρχεται σε νέες μορφές: στην ηθικιστική ή ανθρωποκεντρική θεώρηση του Χριστοῦ, στην ἄρνηση του μυστηρίου, στη σχετικοποίηση της δογματικῆς αλήθειας. Ὅμως η Εκκλησία συνεχίζει να διακηρύσσει:

> «Ὃς ἂν εἴπῃ ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐκ κτιστῆς οὐσίας ἢ ὡς κτίσμα ἐξ οὐκ ὄντων ἐστίν, ἀνάθεμα ἔστω» (Ὁρος Πίστεως, Νίκαια 325).

Η Πίστη είναι ζωή, είναι μετοχή στην αλήθεια, ὄχι απλῶς διανοητική αποδοχή. Η Α΄

Οικουμενική Σύνοδος παραμένει μόνιμος φάρος, που καλεί τους πιστούς να βιώσουν και να ομολογήσουν το μυστήριο της Θεότητας του Χριστού.

—

Βασικές Πηγές και Παραπομπές:

1. Μέγας Ἀθανάσιος, Κατὰ Ἀρειανῶν, PG 26.
2. Μέγας Ἀθανάσιος, Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, PG 25.
3. Πράξεις Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Νίκαια 325), Mansi II, 663–678.
4. Ἰωάννης Δαμασκηνός, Ἑκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, PG 94.

Μια προσέγγιση, του [Αρχιμανδρίτου Μακαρίου Τιμέρη](#).